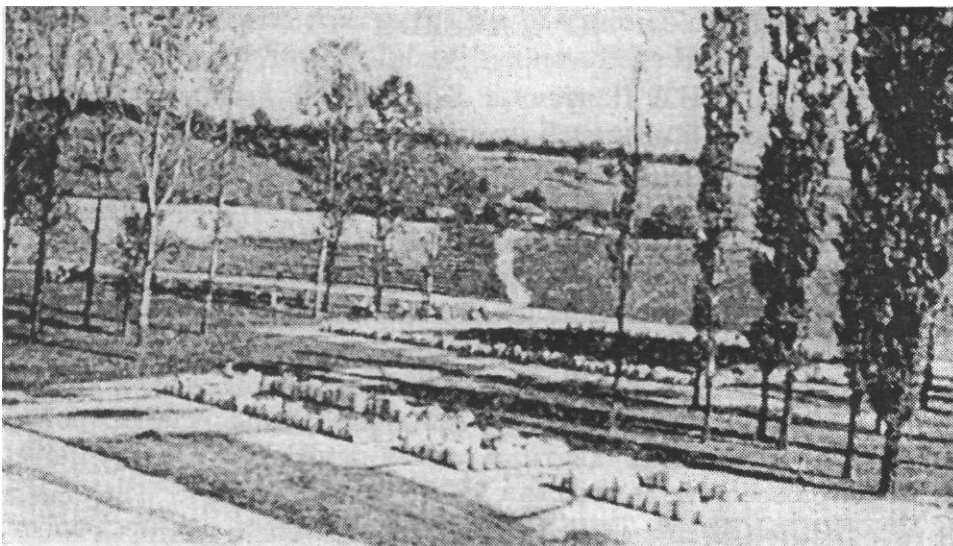

КРАЉЕВО

МАСОВНО ГУБИЛИШТЕ

У Краљеву је за све време рата постојао велики окупаторски војни гарнизон. Биле су ту до 1943. године само немачке јединице, од тада бугарске. Вероватно да је Краљево за њих имало стратешки значај због чувања железничке пруге и пута кроз Ибарску долину, ради одржавања сталне везе са Косовом и Метохијом, и даље са Македонијом и Грчком, где су постојале велике немачке јединице. Због повремених губитака које су окупаторске јединице имале на овом простору, оне су често вршиле одмазду над становништвом које су држали као таоце. Поред губилишта у кругу Фабрике вагона, где је 1941. године убијено преко 3.000 цивила, стрељања су вршена код Ратарске школе и у кругу војне касарне.

Из драгачевског, љубићког, трнавског и таковског среза и града Чачка, у Краљеву су од 1941. до краја 1944. године стреља-

Поглед на Спомен парк у Краљеву (Снимак из 1974. године)

на 182 борца и недужна грађанина: Драгачеваца - 55, Љубићана - 44, Трнаваца - 62, Чачана - 11 и Таковаца - 10.

На овим стратиштима су најчешће убијани грађани који су држани као таоци.

У новембру 1941. године, када је у кругу Фабрике вагона извршено масовно стрељање, из чачанског краја убијене су 54 особе. Неки од тих људи су радили у Краљеву, други су заробљени у околини града.

Друго масовно стрељање извршено је у јуну 1943. године, највише на Видовдан, 28. јуна, код Ратарске школе, мање у кругу Војне касарне. Тада су стрељане 122 особе.

Међу стрељанима било је 49 бораца НОР-а, 19 припадника ЈВуО и 114 обичних грађана, који су похватани на терену и убијени као таоци. Највише бораца НОР-а и припадника ЈВуО ухваћен је на терену приликом рација. Познато је да су окупаторске јединице приликом свог изласка у селу тражили припаднике партизанских јединица и њих су најчешће водили са собом и држали као таоце.

У Краљеву је највише људи стрељано из Бањице - 21, Мрчајеваца - 13, Дубца - девет, Котраже - осам, града Чачка - 11.

Тела страдалника налазе се у заједничким гробницама.

ДРАГАЧЕВЦИ

БУЈОШЕВИЋ Пантелија ЉУБИНКА, домаћица, рођена 1908. у Радаљеву, живела у Белом Камену; стрељали је Немци 28. јуна 1943.

ВИДОСАВЉЕВИЋ Драгомира ЉУБИНКО, земљорадник, рођен 1911. у Белом Камену; ухватили га Немци у Белом Камену и отерали у Краљево, где је стрељан 15. маја 1943.

ДОЈИОВИЋ Тихомира ДРАГАН, земљорадник, рођен 1905. у Белом Камену; ухватили га Немци у Белом Камену и отерали у Краљево, где је стрељан 17. јуна 1943.

ПЈАЗИНИЋ Стевана СТАНОЈИЋЕ, земљорадник, рођен 1906. у Белом Камену, ухватили га Немци у Белом Камену и отерали у Краљево, где је стрељан 15. маја 1943.

КОВАЧЕВИЋ Тома СРЕЋКО, бојацијски радник, рођен 1919. у Вичи; ухватили га Немци у Белом Камену и отерали у Краљево, где је стрељан 13. октобра 1941.

ТАНАСКОВИЋ. Тихомира АЛЕКСАНДАР, земљорадник, рођен 1924. у Вичи, курир у нартизанској Команди у места у Гучи 1941; ухватили га Немци у Гучи и отерали у Краљево, где је стрељан 1 августа 1942.

МАРИНКОВИЋ. Видоја МИХАИЛО, земљорадник, рођен 1891. у Горњем Дубцу; и ухватили га Немци у Горњем Дубцу; стрељали у Краљево 7. јуна 1943.

МИСИЋ Срећка БОРИВОЈЕ, земљорадник, рођен 1928. у Горњем Дубцу; ухватили га Немци у Конареву и стрељали у Краљево 15. октобра 1941.

МИСИЋ Рада СРЕЋКО, земљорадник, рођен 1896. у Горњем Дубцу; ухватили га Немци у Конареву и стрељали у Краљево 15. октобра 1941.

НИКОЛИЋ Тихомира ДРАГАН, земљорадник, рођен 1918. у Горњем Дубцу; ухватили га Немци у Краљево и стрељали 7. новембра 1941.

РАДЕНКОВИЋ Вучића МИЛЕНТИЈЕ, земљорадник, рођен 1877. у Горњем Дубцу; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 24. маја 1943.

ДРАГИЋЕВИЋ Драгована ПАУН, војни питомац, рођен 1924. у Гучи, живео у Ужицу; ухватили га Немци у Краљево и стрељали 7. новембра 1941.

КОТУРОВИЋ Ареснија СТОЈКА, домаћица, рођена 1912. у Каони, живела у Доњем Дубцу; ухватили га Немци у Краљево и стрељали 7. јуна 1943.

ТАДИЋ Миладина ВИДОСАВ, земљорадник, рођен 1882. у Доњем Дубцу; члан НОО; отерали га Немци у Краљево и стрељали 7. јуна 1943.

ТАДИЋ Миладина СВЕТОМИР, земљорадник, рођен 1910. у Доњем Дубцу; стрељали га Немци у Краљево 7. јуна 1943.

ТАДИЋ Миладина СПАСОЈЕ, земљорадник, рођен 1871. у Доњем Дубцу; сарадник НОП-а; председник НОО; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 7. јуна 1943.

ВАСИЉЕВИЋ Ђорђа ДОБРОСАВ, земљорадник, рођен 1905. у Доњој Краварици; ухватили га Немци и отерали у Краљево где је стрељан 28. јуна 1943.

ЉУДИЋ Миленка СТЕВАН, земљорадник, рођен 1879. у Доњој Краварици; ухватили га Немци у Доњој Краварици и отерали у Краљево, где је стрељан 28. јуна 1943.

ПЕТРОВИЋ Чедомира ТИХОМИР, земљорадник, рођен 1889. у Доњој Краварици; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 28. јуна 1943.

РАДИЧЕВИЋ Богољуба РАНКО, земљорадник, рођен 1917. у Доњој Краварици; ухватили га Немци у Краварици и отерали у Краљево, где је стрељан 28. јуна 1943.

ТОДОРОВИЋ Михаила РАЈКО, земљорадник, рођен 1907. у Доњој Краварици; ухватили га Немци у Краварици и отерали у Краљево, где је стрељан 28. јуна 1943.

ВИЋОВИЋ Милана МИЋА, земљорадник, рођен 1884. у Драгојевцу; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 28. јуна 1943.

ВИЋОВИЋ Миладина СРЕДОЈЕ, земљорадник, рођен 1886. у Драгојевцу; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 28. јуна 1943.

МИЛИВОЈЕВИЋ Милицава ГВОЗДЕН, земљорадник, рођен 1906. у Драгојевцу; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 28. јуна 1943.

МИЛИВОЈЕВИЋ Драгића МИЛИСАВ, земљорадник, рођен 1880. у Драгојевцу; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 28. јуна 1943.

МИЛИВОЈЕВИЋ Миленка СЛАВОМИР, земљорадник, рођен 1914. у Драгојевцу; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 28. јуна 1943.

СИМОВИЋ Живка МИЛОВАН, земљорадник, рођен 1886. у Драгојевцу; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 28. јуна 1943.

СТОЈАНОВИЋ Ристивоја ЛУКА, земљорадник, рођен 1889. у Драгојевцу; стрељали га Немци у Краљеву 28. јуна 1943.

СТОЈАНОВИЋ Миленка ЖИВОРАД, земљорадник, рођен 1903. у Драгојевцу; стрељали га Немци у Краљеву 28. јуна 1943.

СТАНОЈЕВИЋ Љубисава ВОЈИСЛАВ, земљорадник, рођен 1890. у Драгојевцу; стрељали га Немци у Краљеву 28. јуна 1943.

ПАНТЕЛИЋ Богдана РАЈКО, трговачки помоћник, рођен 1918. у Дучаловићима, живео у Краљеву, где су га Немци стрељан у октобру 1941.

МАТИЈАШЕВИЋ Милана ЂУРЂЕ, земљорадник, рођен 1905. у Ђераћу; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где су га стрељали крајем априла 1943.

МАТИЈАШЕВИЋ Милете МИЛУН, земљорадник, рођен 1902. у Ђераћу; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан крајем априла 1943.

МАТИЈАШЕВИЋ Недељка РАДОЈКО, земљорадник, рођен 1916. у Ђераћу, ухватили га Немци и одвели у Краљево, где је стрељан крајем априла 1943.

ЈАНКОВИЋ Милица МИЛОВАН, земљорадник, рођен 1912. у Котражи; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 15. јуна 1943.

ЈАНКОВИЋ Миленка СТОЈАНКА, домаћица, рођена 1906. у Трешњевици, живела у Котражи; ухватили је Немци и отерали у Краљево, где су је стрељали 15. јуна 1943.

КУЗМАНОВИЋ Крсте ЈАРОСЛАВ, земљорадник, рођен 1913. у Котражи; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 15. јуна 1943.

МАРИЋ Раденка МЛАДОМИР, земљорадник, рођен 1924. у Котражи; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 15. јуна 1943.

МЕЧАНИН Љубомир СТОЈАНКА, домаћица, рођена 1914. у Миросалцима, живела у Котражи; ухватили је Немци и отерали у Краљево, где је стрељана 15. јуна 1943.

МИЛИНКОВИЋ Обрада ВОЈИСЛАВ, земљорадник, рођен 1890. у Котражи; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 15. јуна 1943.

МИЛУТИНОВИЋ Миливоја МИЛОРАД, земљорадник, рођен 1900. у Котражи; отерали га Немци у Краљево, где је стрељан 15. јуна 1943.

ПЕРИЧИЋ Недељка ДОБРИВОЈЕ, земљорадник, рођен 1924. у Котражи; отерали га Немци у Краљево, где је стрељан 15. јуна 1943.

ЂОРЂЕВИЋ Василија РАЂЕН, земљорадник, рођен 1880. у Крстацу; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан у фебруару 1943.

РАДУЛОВИЋ Спасоја ЂОРЂЕ, рођен 1914. у Крстацу, живео у Краљеву; стрељали га Немци у Краљеву 15. октобра 1941.

РЕНДУЛИЋ Миладина МИЛОМИР, машинбравар, рођен 1923. у Лучанима; стрељан у Краљеву 1943.

НЕНАДИЋ Тихомира ВЛАДЕТА, земљорадник, рођен 1902. у Миросалцима; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 28. јуна 1943.

НЕНАДИЋ Луке ЉУБИНКА, домаћица, рођена 1910. у Миросаљцима; стрељали је Немци у Краљеву 28. јуна 1943.

ГАВРИЛОВИЋ Јанка ДРАГОМИР, радник, рођен 1902. у Тијању, живео у Краљеву; стрељали га Немци у Краљеву 16. октобра 1941.

МАРИНКОВИЋ Благоја РАНИСАВ, земљорадник, рођен 1892. у Толишници; ухватили га Немци у Краљеву, где је стрељан 7. јуна 1943.

НИКОЛИЋ Адама МИЛОРАД, земљорадник, рођен 1902. у Толишници; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 8. јуна 1943.

ШТАВЉАНИН Николе БОГИСЛАВ, земљорадник, рођен 1925. у Толишници; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 7. јуна 1943.

Убијени су и припадници ЈВуО:

МАТИЈАШЕВИЋ Милана ЂУРЋЕ, рођен 1905. у Ђераћу; стрељали га Немци у Краљеву у априлу 1943.

МАТИЈАШЕВИЋ Недељка РАДОЈКО, рођен 1916. у Ђераћу; стрељали га Немци у Краљеву априла 1943.

БРКИЋ Средоја РАЈКО, рођен у Доњој Краварици; стрељали га Немци у Краљеву 28. јуна 1943.

ЉУБИЋАНИ

ВУКСАНОВИЋ Риста ДРАГОСЛАВ, земљорадник, рођен 1905. у Бечњу; стрељали га Немци у Краљеву 24. октобра 1941.

ЈЕРЕМИЋ Милована МИЛИЈА; земљорадник, рођен 1900. у Бечњу; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан у јуну 1943.

ОБРАДОВИЋ Цвела РАДОСАВ, земљорадник, рођен 1900. у Бечњу; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан у јуну 1943.

ОБРАДОВИЋ Обрада ЦВЕТКО, земљорадник, рођен 1889. у Бечњу; носилац Албанске споменице; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан крајем јуна 1943.

БОЖОВИЋ Теодора МИЛИНКО, бојацијски радник, рођен 1901. у Дренови, живео у Бресници; борац Љубићког батаљона; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан крајем јуна 1943.

НОВАКОВИЋ Милана МИОДРАГ, ковач, рођен 1921. у Брееници, живео у Краљеву; стрељали га Немци у Краљеву 18. октобра 1941.

ПЕТРОВИЋ Јањима БОЖИДАР, возовођа, рођен 1898. у Видови, живео у Краљеву; стрељали га Немци у Краљеву у октобру 1941.

МИШКОВИЋ. Јована РАЈКО, возовођа, рођен 1899. у Горњој Горевници; стрељали га Немци у Краљеву 10. октобра 1941.

ЋИРИЋ Радосава ЈОВАН, свештеник, рођен 1909. у Горњој Горевници; стрељали га Немци у Краљеву 7. јуна 1943.

АРНАУТОВИЋ Рајице МИЛУН, кројач, рођен 1910. у Катрги; стрељали га Немци у Краљеву у октобру 1941.

ЈАНКОВИЋ Јанка ЖИВКО, земљорадник, рођен 1913. у Катрги; стрељали га Немци у Краљеву у октобру 1941.

ЈОВАНОВИЋ Рада НИКОЛА, земљорадник, рођен 1909. у Катрги; стрељали га Немци у Краљеву у октобру 1941.

РАДОВИЋ Мила МОМИР, кројач, рођен 1910. у Катрги; стрељали га Немци у Краљеву у октобру 1941.

ЗАТЕЖИЋ Драгослава РАДОШ, ученик на занату, рођен 1926. у Љубићу; стрељали га Немци у Краљеву 10. октобра 1941.

ЗАТЕЖИЋ Мијаила СТЕВАН, службеник, рођен 1911. у Љубићу, живео у Краљеву; стрељали га Немци у Краљеву 18. октобра 1941.

ЈЕРЕМИЋ Михаила МИЛОРАД, металски радник рођен 1917. у Милићевцима; живео и радио у Краљеву; стрељали га Немци у Краљеву 18. октобра 1941.

ПАЈИЋ Љубомира ИЛИЈА, адвокатски приправник, рођен 1906. у Милићевцима, живео и радио у Краљеву; стрељали га Немци у Краљеву 14. октобра 1941.

КЛАСАНОВИЋ Миленка МИЛОЈКО, кројач, рођен 1916. у Миоковцима, живео и радио у Краљеву; стрељали га Немци у Краљеву 18. октобра 1941.

МАТИЈЕВИЋ Чедомира МИЈАИЛО, бравар, рођен 1914. у Миоковцима, живео и радио у Фабрици вагона у Краљеву; члан

КПЈ; стрељали га Немци у Краљеву 18. октобра 1941.

МАТИЈЕВИЋ Чедомира МИЛОВАН, ковач, рођен 1910. у Миоковцима, живео и радио као пословођа Фабрике вагона у Краљеву; члан КПЈ; стрељали га Немци у Краљеву 18. октобра 1941.

ВУКУМИРОВИЋ МИЛИЈА, земљорадник, рођен 1889. у Санцаку, живео у Мрчајевцима; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан у јуну 1943.

ВУКУМИРОВИЋ МИХАИЛО, земљорадник, рођен 1885. у Санцаку, живео у Мрчајевцима; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан крајем јуна 1943.

ЈОКИЋ Мира БРАНКА, домаћица, рођена 1906. у Доњој Трепчи, живела у Мрчајевцима; стрељали је Немци у Краљеву 21. јуна 1943.

ЈОКИЋ Антонија ВЕЛИСАВ, земљорадник, рођен 1906. у Мрчајевцима; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 21. јуна 1943.

ЈОКИЋ Антонија МИРКО, земљорадник, рођен 1905. у Мрчајевцима; стрељали га Немци у Краљеву 1943.

ЛАЗОВИЋ Михаила БОГОСАВ, земљорадник, рођен 1900. у Мрчајевцима; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан крајем јуна 1943.

ЛАЗОВИЋ Богосава БРАНКО, земљорадник, рођен 1923. у Мрчајевцима; борац Љубићког батаљона; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан крајем јуна 1943.

ЛАЗОВИЋ Љубомира НЕНАД, земљорадник, рођен 1910. у Мрчајевцима, ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 21. јуна 1943.

МАРИЋ Јеврема МИЛИЈАН, монтер, рођен 1905. у Мрчајевцима; стрељали га Немци у Краљеву 29. маја 1944.

ПАНТОВИЋ Петра РАНКО, железничар, рођен 1903. у Мрчајевцима, живео и радио у Краљеву; стрељали га Немци у Краљеву у октобру 1941.

РАНКОВИЋ Миљка МИХАИЛО, земљорадник, рођен 1921. у Мрчајевцима; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 1943.

САВИЋ Мила РАДОСАВ, земљорадник, рођен 1921. у Мрчајевцима; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 1943.

СТОЈАНОВИЋ Сретена БОШКО, земљорадник, рођен 1912. у Мрчајевцима; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 21. јуна 1943.

СРНИЋ Мита РАДИЧ, земљорадник, рођен 1890. у Остри; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 1943.

БОНДРИЋ Љубомира ДЕСИМИР, опанчар, рођен 1912. у Прељини; члан КПЈ; борац Љубићког батаљона; ухватили га четници и предали Немцима, који су га отерали у Краљево, где је стрељан 5. фебруара 1943.

ЈОВАШЕВИЋ Радојице ЖИВКО, ковач, рођен 1915. у Прељини; борац Љубићког батаљона; ухватили га четници и предали Немцима, који су га стрељали у Краљеву 5. фебруара 1943.

ИГЊАТОВИЋ Љубисава БОГДАН-БОРО, хармоникаш, рођен 1902. у Пријевору, живео у Краљеву; стрељали га Немци у Краљеву 18. октобра 1941.

ИГЊАТОВИЋ танасија МИРОСЛАВ, поштар, рођен 1914. у пријевору, живео и радио у Краљеву, где су га Немци стрељали 18. октобра 1941.

СМИЉАНИЋ ДУШАН, радник, рођен 1912. у Пријевору, живео и радио у Краљеву; стрељали га Немци у Краљеву у октобру 1941.

КОРАЋ Миленка ВЛАДИСЛАВ, радник, рођен 1912. у Расни код Пожеге, живео у Прислоници; стрељали га Немци у Краљеву 14. октобра 1941.

ПАВЛОВИЋ Миленка МИЛОШ, земљорадник, рођен 1922. у Рошцима; борац Љубићког батаљона; стрељали га Немци у Краљеву 28. јуна 1943.

ПАВЛОВИЋ Видосава МЛАДОМИР, земљорадник, рођен 1909. у Рошцима; борац Љубићког батаљона; стрељали га Немци у Краљеву 28. јуна 1943.

ПАВЛОВИЋ Миленка УРОШ, земљорадник, рођен 1907. у Рошцима; сарадник НОП-а, борац Љубићког батаљона; стрељали га Немци у Краљеву 28. јуна 1943.

БОЈОВИЋ Вујице ДРАГОЉУБ, ковач, рођен 1894. у Доњој Трепчи, живео у Станчићима; борац Љубићког батаљона; ухватили га жандарми и предали Немцима, који су га отерали у Краљево, где је умро у затвору, 2. априла 1943.

ТРНАВЦИ

ТРИПКОВИЋ Вула МИЛОЈЕ; земљорадник, рођен 1883. у Атеници; сарадник НОП-а; ухватили га недићевци и отерали у Краљево, где је стрељан јуна 1943.

Милоје Трипковић, земљорадник... Сиромашак, ожењен, четворо деце. Пре рата припадао напредним сељацима. Био активан у Удруженој опозицији. Његова деца пред рат - симпатизери Комунистичке партије. Син Ратко члан КПЈ од 1940. а кћи Љубица од 1941. Од почетка устанка сви чланови његове породице опредељени у Народноослободилачки покрет. На почетку припрема устанка код његове куће формирано прихватилиште за избегле комунисте из града и кухиња за исхрану. У устанку и за време постојања слободне територије активно ради за Народноослободилачки покрет. После повлачења партизанских снага са чачанског терена прогањен. Исто тако и син Гвозден и кћи Љубица. Као партизански борац Гвозден ухапшен и осуђен на смрт, побегао из затвора пред извршење казне. Љубица у ло-Гору на Бањици 1943. Милоје непрекидно помаже Народноослободилачки покрет. Посебно илегалне партијске раднике, борце партизанског одреда... Имао је два бункера, од којих један користи његов син Гвозден, а други, у винограду, и други борци. После откривања бункера 1943. Године Пољска стража га хапси и предаје Немцима.

Спроведен у Краљево и стрељан.⁴⁷

ВУЧКОВИЋ Миладина МИЛОМИР, земљорадник, рођен 1892. у Бањици; сарадник НОП-а; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

ДАВИДОВИЋ Будимира МИЈАЛКО, земљорадник, рођен 1903. у Бањици; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

ДРОБЊАК Витомира МИЛАН, земљорадник рођен 1923. у Бањици, сарадник НОП-а; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

ЋОКОВИЋ Јована МИЛИСАВ, земљорадник, рођен 1901. у Бањици; сарадник НОП-а; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

ЂОКОВИЋ Прока МИЛОЈКО, земљорадник, рођен 1903. у Бањици; борац Трнавског батаљона; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 20. марта 1943.

ЂОКОВИЋ Леке МИЛУН, земљорадник, рођен 1909. у Бањици; борац Трнавског батаљона; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

ЂОКОВИЋ Прока РАДОЈКО, земљорадник, рођен 1906. у Бањици; борац Трнавског батаљона; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

ЂОРЂЕВИЋ Војимира МИХАИЛО, земљорадник, рођен 1920. у Бањици; члан СКОЈ-а; борац Трнавског батаљона; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

ЂОРЂЕВИЋ Станимира СТАНКО, земљорадник, рођен 1922. у Бањици; члан СКОЈ-а; борац Трнавског батаљона; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

ЗАРИЋ Живка ДРАГОЈЕ, земљорадник, рођен 1904. у Бањици; борац Трнавског батаљона; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

ЗЕЧЕВИЋ ЉУБИША, бравар, рођен 1914. у Бањици, живео у Краљеву; борац Таковског батаљона, стрељали га Немци у Краљеву 16. октобра 1941.

ИКОНИЋ Јанка ДРАГИША, земљорадник, рођен 1905. у Бањици; сарадник НОП-а; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

ИКОНИЋ Милића РАДИЧ, земљорадник, рођен 1901. у Бањици; сарадник НОП-а; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

КРЛОВИЋ Комнета РАДОМИР, земљорадник, рођен 1900. у Бањици; борац Трнавског батаљона; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

МИРКОВИЋ Светолика ЖИВОРАД, земљорадник, рођен 1903. у Бањици; борац Трнавског батаљона; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

МИРКОВИЋ Светолика СПАСОЈЕ, земљорадник, рођен 1911. у Бањици; борац Трнавског батаљона; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

ПАРЕЗАНОВИЋ Танасија ВЕЛИЗАР, земљорадник, рођен 1887. у Бањици; сарадник НОП-а; одборник НОО; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

ПАРЕЗАНОВИЋ. Сава МИХАИЛО, земљорадник, рођен 1898. у Бањици; борац Трнавског батаљона; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

ПАРЕЗАНОВИЋ Сава ТИХОМИР, радник, рођен 1900. у Бањици; борац Трнавског батаљона; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

РАЈИЋ Алексе ВЛАСТИМИР, земљорадник, рођен 1914. у Бањици; борац Трнавског батаљона; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

РАЈИЋ Алексе ДРАГОЉУБ, земљорадник, рођен 1909. у Бањици; борац Трнавског батаљона; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

ИКОДИНОВИЋ Љубомира ВОЈИМИР, земљорадник, рођен 1918. у Бељини; борац Драгачевског батаљона; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 28. јуна 1943.

МИЛУТИНОВИЋ Тихомира ТИОСАВ, бравар, рођен 1910. у Вапи, живео и радио у Краљеву; стрељали га Немци у Краљеву 21. октобра 1941.

КУВЕКАЛОВИЋ Сава БЛАГОЈЕ, земљорадник, рођен 1916. у Виљуши; стрељали га Немци у Краљеву 21. октобра 1941.

КУВЕКАЛОВИЋ Сава РАДОЈЕ, машинбравар, рођен 1916. у Виљуши, живео и радио у Краљеву; стрељали га Немци у Краљеву 21. октобра 1941.

МАНДИЋ Бранислава СТАНИЈА, домаћица, рођена 1888. у Негришорима, живела у Виљуши; сарадник НОП-а; ухватили је четници и предали Немцима, који су је стрељали у Краљеву 11. августа 1941.

ВУЧКОВИЋ Милића АЛЕКСАНДАР, радник, рођен 1899. у Заблаћу; ухватили га Немци и стрељали у Краљеву 15. октобра 1941.

ВЕСЕЛИНОВИЋ Милана МИЛОМИР, земљорадник, рођен 1898. у Жежевици; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

ВЕСЕЛИНОВИЋ Илије ПЕТАР, земљорадник, рођен 1900. у Жежевици; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

ВЕСЕЛИНОВИЋ. Миленка ТЕОДОСИЈЕ, земљорадник, рођен 1900. у Жежевици; ухватили га Бугари и предали Немцима у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

ЈЕРЕМИЋ Гаврила АЛЕКСАНДАР, земљорадник, рођен 1897. у Жежевици; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

КРСТИЋ Здравка ЗАХАРИЈЕ, земљорадник рођен 1900. у Бањици, живео у жежевици; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

ПАРЕЗАНОВИЋ Рада ВУК, земљорадник, рођен 1902. у Жежевици; ухватили га Бугари, отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

РАДОЈИЧИЋ Драгомира РАНИСЛАВ, кафеџија, рођен 1903. у Брезови код Ивањице, живео у Жежевици; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 30. марта 1943.

ЈЕВРЕМОВИЋ Александра МИЛУТИН, учитељ, рођен 1902. у Јездини, живео и радио у околини Куршумлије; стрељали га Немци у Краљево 1. јуна 1942.

ЛАЗОВИЋ Николе АЛЕКСАНДАР, земљорадник, рођен 1882. у Ласцу; стрељали га Немци у Краљево 14. октобра 1941.

ЛИШАНИН Благоја РАДОМИР, чиновник, рођен 1888. у Ласцу, живео у Краљево; стрељали га Немци у Краљево 14. октобра 1941.

ТОМОВИЋ Младена МИЛОВАН, кафеџија, рођен 1891. у Ласцу; стрељали га Немци у Краљево 14. октобра 1941.

ГОСТИЉАЦ Љубомира МИХАИЛО, трговачки помоћник, рођен 1920. у Липници, живео у Краљево; стрељали га Немци у Краљево 16. октобра 1941.

ШУШИЋ Милана РОСАНА, домаћица, рођена 1910. у Липници, ухватили је недићевци и предали Немцима, који су је стрељали у Краљево 10. јуна 1943.

ЛАЗОВИЋ Живојина МИЛОЈЕ, земљорадник, рођен 1922. у Лозници; стрељали га Немци у Краљево 27. октобра 1941.

НОВАКОВИЋ Радомира ЉУБОМИР, бравар, рођен 1908. у Лозници, живео и радио у Краљево; стрељали га Немци у Краљево у октобру 1941.

ЂОРЂЕВИЋ Војина БРАНИСЛАВ, земљорадник, рођен 1899. у Слатини; борац Трнавског батаљона; ухватили га четници и предали Немцима, који су га стрељали у Краљеву новембра 1943.

ПАЈОВИЋ Сава ТАНАСИЈЕ, ученик на занату, рођен 1924. у Слатини; стрељали га Немци у Краљеву у октобру 1941.

ЈОВАНОВИЋ Милутина ДРАГОЉУБ, земљорадник, рођен 1920. у Трнави; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 28. јуна 1943.

СТЕВОВИЋ Милојка ДРАГОЉУБ, земљорадник, рођен 1920, у Трнави; члан КПЈ и НОО; борац Трнавског батаљона; ухватили га четници и предали Немцима, који су га стрељали у Краљеву 29. јуна 1943.

Стрељани припадници ЈВуО:

ДРОБЊАК Милије ДРАГИЋ, рођен у Вапи; стрељали га Немци у Краљеву 1943.

ДРОБЊАК МИЛИЈА; рођен у Вапи; стрељали га Немци у Краљеву 1943.

МИЛОРАДОВИЋ Војка БОГОСАВ, рођен 1919. у Заблаћу; стрељали га Немци у Краљеву 1943.

МАРКОВИЋ С. СПАСОЈЕ, рођен у Бањици; стрељали га Немци у Краљеву 3. марта 1943.

ВУЧКОВИЋ Исидора ЖИВОРАД, рођен 1922. у Заблаћу; стрељали га Немци у Краљеву у мају 1943.

ПЕТРОВИЋ Радојка ВЛАСТИМИР, рођен 1919. у Заблаћу; стрељали га Немци у Краљеву у мају 1943.

ПОПОВИЋ Младена ЦВЕТКО, рођен у Заблаћу, стрељали га Немци у Краљеву у мају 1943.

ЈОЧЕВИЋ ЈОВИЦА, рођен у Слатини; стрељали га Немци у Краљеву 6. марта 1943.

ВУКОТИЋ ДОБРИВОЈЕ, рођен у Паковраћу; стрељали га Немци у Краљеву 28. јула 1943.

ГРУЈОВИЋ ВИТОМИР; рођен у Бељини; стрељали га Немци у Краљеву 28. јула 1943.

ЕРИЋ Радомира ПЕТАР, рођен у Бељини; стрељали га Немци у Краљеву 28. јула 1943.

РАКЕТИЋ БОЖИДАР - БОЖО, рођен у Бељини; стрељали га Немци у Краљеву 28. јула 1943.

РАКЕТИЋ Божа МИРКО, рођен у Бељини; стрељали га Немци у Краљеву 28. јула 1943.

ПАУНОБИЋ Владимира СВЕТОМИР, учитељ, рођен 1898. у Парменцу; стрељали га Немци у Краљеву 28. јула 1943.

ЧАЧАНИ

БУГАРЧИЋ-БРУШИЈЕ Павла АНКА, домаћица, рођена 1889. у Рибници, живела у Чачку; стрељали га Немци у Краљеву у октобру 1941.

ГРУЈИЋ Ђорђа БОРИСЛАВ, часовничар, рођен 1915. у Скопљу, живео као избеглица у Чачку; стрељали га Немци у Краљеву 20. октобра 1943.

ЖУЈОВИЋ Живојина МЛАДЕН, машиновођа, рођен 1901. у Београду, живео у Чачку; позадински радник НОП-а; стрељали га Немци у Краљеву 29. јула 1944.

ЗЛАТИЋ МИЛИЈА, пензионер, рођен 1879. у Чачку; стрељали га Немци у Краљеву 17. октобра 1941.

ЈОВКОВИЋ Милована НИКОЛА, студент медицине, рођен 1922. у Чачку; санитетски референт Друге чачанске чете Чачанског НОП одреда; стрељали га Немци у Краљеву 14. маја 1943.

КОВАЧЕВИЋ Косте ЈОВАН, жандарм, рођен 1901. у селу Туље на Златибору, живео у Чачку; стрељали га Немци у Краљеву 23. маја 1943.

МУНИТЛАК Марка ДРАГОМИР, земљорадник, рођен 1898. у Пресеци, живео у Чачку; стрељали га Немци у Краљеву 23. маја 1943.

МУНИТЛАК Тихомира МИЋО, радник, рођен 1898. у Пресеци, живео у Чачку; стрељали га Немци у Краљеву 23. маја 1943.

РИСТИЋ Милана МИЛОШ, бравар, рођен 1913. у Чачку, живео у Краљеву, стрељали га Немци у Краљеву 14. октобра јула 1941.

СЛОВИЋ Сава ЖИВОЈИН, механичар, рођен 1913. у Драгојловићима код Сјенице, живео у Чачку; стрељали га Немци у Краљеву, у октобру 1941.

МИЉКОВИЋ Сретена ПРВОСЛАВ, металски радник, рођен 1919. у Крагујевцу; живео у Чачку; стрељали га Немци у Краљеву 16. октобра 1941.

ТАКОВЦИ

ИЈИЋ. Родољуба ВОЈИСЛАВ, столар, рођен 1916. у Грабовици, живео у Краљеву, стрељали га Немци и у октобру 1941.

ТРНАВАЦ Миленка ВЕЛИСАВ, земљорадник, рођен 1903. у Доњим Бранетићима; борац Таковског батаљона; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан 15. фебруара 1942.

ДРАГИЋЕВИЋ Милојице МИОДРАГ, кројач, рођен 1917. у Дренови; стрељали га Немци у Краљеву у октобру 1941.

МАРКОВИЋ Драгутина МИЛАН, железничар, рођен 1906. у Калиманићима, живео и радио у Краљеву; стрељали га Немци у Краљеву 20. октобра 1941.

КУБУРОВИЋ Крста ТИХОМИР, трговачки радник, рођен 1909. у Луњевици, живео и радио у Краљеву; стрељали га Немци у Краљеву 14. октобра 1943.

ДМИТРОВИЋ Миљка ДРАГОМИР, возовођа, рођен 1904. у Јбутовници, живео и радио у Краљеву; стрељали га Немци у Краљеву 20. октобра 1941.

ЛАЗАРЕВИЋ Милована МИЛУТИН, земљорадник, рођен 1904. у Озрему; сарадник НОП-а; отерали га Немци у Краљево, где је стрељан 1943.

ВУКОВИЋ Будимира ДУШАН, земљорадник, рођен 1910. у Срезејевцима; ухватили га Немци и отерали у Краљево, где је стрељан у октобру 1943.

РУБАКОВИЋ Обрена МОМИР, земљорадник, рођен 1891. у Срезејевцима; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 23. марта 1943.

ЂОРЂЕВИЋ Милентија ЈЕВРЕМ, земљорадник, рођен 1903. у Срезејевцима; ухватили га Бугари и отерали у Краљево, где је стрељан 23. марта 1943.

СВЕДОЧЕЊА ПРЕЖИВЕЛИХ

Неки од стрељаних у октобру 1941. године у Краљеву, преживели су.

Ево сведочења једног од њих - Душана Тврдишића:

„Дотерали су нас до живе оГраде.

Онај који је командовао стрељањем, имао је Гумени мантил на себи.

Ја, нити сам кукао - нити сам певао. Био сам изГубљен.

Било је доста људи који су падали, а још пушка није ни опалила. Људи држе оне јадне кортице са собом, у којима су не-

Споменик отпора и победе

што носили - то им је била једина имовина.

Призор је био страшан.

Људи су били уплашени и избежумљени. Било их је са slabим живцима, slabог срца. Неки, кад су видели шта ће бити, викали су:

- Удрите Гадови! Осветиће нас наша браћи!

Ја сам био у строју. Ништа нисам мислио.

Чули су се узвици:

- Јој, мајко моја! Јој, децо моја!

Страшан призор.

Видим руке. Гледам мртве.

Неки покушавају да беже. Али само до зида. Даље се не може.

Немци су били са митраљезима околу. Лежали су у трави.

Онда је пала команда да су они Немци, који су нас спроводили, размакну лево и десно.

Затим је пала команда да се пуца.

Први рафал.

Ја сам пао.

Нас је било стотину.

Само што сам пао, почели су да падају преко мене мртви и рањени. Лежао сам. Мало сам се намештао да могу дуже да издржим да непомишно лежим.

Када су почели рафали, чуо се страховит јаук. А јаука је било и пре рафала. Били смо избежумљени.

Јаук. Тешки крикови.

Лежао сам. Нисам био рањен, али кукам и ја. Међутим, био сам потпуно свестан.

Пала је команда да митраљези обуставе паљбу.

После тога су зашли Немци и убијали оне који су били рањени. Тукли су сваког оног који се налазио у седећем ставу.

Ја сам лежао на левој страни. Десна ми је нога била опружена, а лева подвијена. Двојица су лежала на мени.

Чујем појединачну пуцњаву:

Милинко Кокотовић, начелник Срески у Гучи, био је заточеник код Немаца у Краљеву од краја марта до 7. јула 1943. Године. За то време била су масовна стрељања у Краљеву. Он о томе сведочи:

„Баш на Видовдан 1943. Године, око четири сата изјутра у зору, на улазној капији звоно, које даје сигнал при сваком отварању и затварању капија, зазвонило је и Гледајући кроз решетке из ћелије види се, да наилази једна Груба Гебиц полиција на челу злогласног капетана Рајца, са потпуном спремом и шлемовима, у напетом стању. Са њима долазе Гестаповци Ханс и Хубел са црном књигом у рукама. Исти отварају врата свих седам ћелија, истерају све нас затворенике у дворите, на пофронтисе уза зид са наређењем, „Гледај у зид, а руке у вис“.

По томе настаје презив из књиже и свлачење одела и обуће. Приликом презива мене, још двојици мушкараца и двома женама рекоше, „пошто нисте саслушани марш у ћелије“.

Остали који су били уза зид сви су свучени, руке су им везали са жицом, потрпали у камионе и отерали у правцу Ратарске школе, Где су се после 20 минута чули митраљески рафали, а по томе појединачна паљба из револвера.

Међу стрељанима овога дана били су од познатих: три брата Марића из Котраже, Божо Ракетић и син из Придворице*, учитељ Светомир Пауновић из Парменца и још шест сељака из њихове околине. Учитељ Пауновић био је у мојој ћелији и имао је предосећај, јер ми је говорио, како је са њим свршено и да ће још у току ноћи бити убијен. Предлагао је да убије он мене и ја њега, јер је вели боље, него да нас Немци мрцваре. Поред оста-ЛОГ, рекао је, да има предосећај да ћу ја ипак преживети и ако се то деси, да много поздравим његову жену, децу и брата Обрада, кога је много волео и чим га помене заплаче се, и да им кажем, да су за његову смрт криви Божја Ракетић и Икодиновић.

Учитеља Пауновића са још осам сељака ухватили су бугарски војници, који су их држали како је причао Пауновић у влажном подруму Владичиног конака у Краљеву 18 дана и ноћу, везане за руке и ноге и много их злостављали, па их онако све кржаве и модре предали Немачком Гестапоу, Где су и стрељани.

* Треба: из Бељине.

Приликом извођења из хелије, окретања зиду, свлачења одела, везивања руку жицом и убацивања у ауто, сви су били унезверени од сШраха, а нарочиШо сШарији. Најкуражније се држао 18-Шо годишњи младић Новичић, родом из неког села у околини Гоча, јер је сШајао мирно и приликом везивања руку викнуо: „Германи, Шо је све иШо ми можеШе учиниШи", иа је запевао: „Мила моја мајко, мислиш да је мени лако умреШи овако".

Најслабије и кукавичко држање имала не нека Божидарка, родом из околине МаШаруга, која је била у служби ГесШапоа, јер је проказивала маногe родољубе и невинe Грађане, који су изГубили живоШе. За време мога бављења у заШвору, била је слободњак, налазила се код шефа ГесШапоа и иштијунирала по хелијама код заШвореника, па исШе денунцирала. Једном приликом досШавила је инжењера Бошковића из Врњаца, који је у мојој хелији Говорио са својом Госпођом француским језиком, да је Говорио енГлески, јер није разумела, па је исШи збоГ ШоГа саслушаван. Када су је после свлачења дизали у камион, она је викнула: „Јаој, немојШе ме убиШи, јер имам још 30 бандиШа да прокажем". Али јој Шо није много помогло, иШо значи да је послужила докле је било поШребно, јер је лимун док је вредан исцеђен, па по Шоме бачен у ђубре, како обично завршавају Шипови ове врСШе.

ИсШоГа дана око 11 часова од сШране Ханса, одведен сам у ГесШапо, рачунајући да ме води на саслушање. Тако пред канцеларијом, била је моја жена са болничарком из Гуче, која је била Немеца. ИсШа је молила Ханса, да се ослободим из заШвора и пиШала, заиШо још нисам саслушан. ИсШи јој је на српском језику рекао, да сам био саслушан да би оШишао Где су и оних 200 јуШрос оШишили. Када му је болничарка рекла да нисам крив, он је на Шо рекао: „Ми знамо да мноГи од оних иШо су јуШрос сШрељани нису криви, али је услед поШребне одмазде попуњен број".

По Шоме је исШој у сШрожијем Шону рекао, да сам ја опШужен од сШране Бугара и капеШана Рајца и да се Шражи смрШна казна и враШио ме у заШвор.

Чувари заШвореника били су бугарски војници. Међу исШи-ма био је приличан број Германофила, а нарочиШо официра и под-официра. Приликом довођења затвореника, свакоГа несретника одмере од неШе до увеШа, загледајући иШа има од вредносШи на себи, јер после сШрељања, исти све заосШале ствари покупе и око истих се свађају, који ће више ове пустиње заграбити.

Свакодневно њихови дежурни официри обилазили су стражу и бројили хапшенике по хелијама. Приликом доласка дежур-

НОГ командир страже му рапортира: „На Господин поручник, стање редовнато, извршеније наређењата на опште задоволе-није Германата“. После уобичајеноГ рапорта, овај дежурни ула-зи у моју ћелију и поставља питања зашта ко одговара. Када је наишао на мене, неко му рече, да сам бивши срески начелник из ДраГачева. Он заустави поГлед на мени и рече: „То није околин-ски начелник, већ манГуп и зликовац, чим лежу у затвору, јер он подржава по лошу политику, па ће зато и страдати. Ви Срби нисте послушали Цветковића да примите пакт и зато страда-Ше, а политика нашеГ Царјата по Убава и ми смо сада велика БулГарска“.

Имао је један мали број војника, који су врло снуждени приликом туче затвореника и стрељања, јер кришом приђу ће-лији и шапућу: „Бре братко све вас побише Германи ни криве ни дужне“.

Један поднаредник као командир страже насрнуо је на једну ученицу VIII разреда Гимназије, која је била у затвору и приликом изласка у клозет покушао да је силује.

На дан 30. јуна изведен сам из ћелије и одведен на саслу-шање. Саслушање је почело по достави капетана Рајца, збоГ од-вођења 33 стражара државне страже са толико пушака и два Шешка митраљеза, који су ноћу између 30. и 31. априла исте ГО-дине, од стране своГа командира поручника Ђокића, одведени у шуму. Тражио је смрШну казну. Рекао сам, да сам по овоме већ раније хапшен и да сам ослобођен, јер са стражом нисам имао ништа, пошто она припада под команду јавне безбедности, чи-ји је министар био Драги Јовановић, док су среска начелства са-мо као експозитура за реквизицију. Али, то није помогло, већ се прешло на друГе измишљене кривце због сарадње са шумским, из-давања објава партизанима и саботаже услед недавања рекви-зиције, јер је ДраГачево де факто у томе првачило, па су имале посла и казнене експедиције. После страшноГ малтеретирања и распитујући се од ново доведених о ситуацији, јер у случају ка-кве акције родољуба, долази одмазда у ком сам случају Готов.

У оваквој нервози провео сам до 7. јула, када се појави на вратима моје ћелије Гестаповац Ханс, који ме је позвао рекав-ши: „Узми ствари и пођи са мном“. Чим сам доведен пред канце-ларију предат сам двојници спроводника и упућен за БеоГрад. ИстоГа дана пред вече стиГао сам у БеоГрад и предат са спровод-ним актом Главном Гестапоу (Ратнички дом).⁴⁹